

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 372

van **KOEN DANIËLS**

datum: 11 februari 2015

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Kind en Gezin - Stimuleren van kleuterparticipatie

In 2006 werkte toenmalig onderwijsminister Frank Vandenbroucke een impulsplan uit om kleuterparticipatie te verhogen in het kader van gelijke kansen. Hierin werd onder andere verwezen naar de OESO-doorlichting "Country Note - Early Childhood Education and Care" (oktober 1999) waarin wordt gesteld dat de participatie van kleuters in Vlaanderen zeer hoog is, maar dat er toch kleuters zijn die niet deelnemen aan het kleuteronderwijs. Het impulsplan somt daarvoor een aantal redenen op. Cijfers die de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) gebruikte in zijn rapport "Beleidsinitiatieven kleuterparticipatie: een balans" van november 2012 illustreren de grootteorde van het probleem: in de periode 2010-2011 waren slechts 2,39 % van de 2,5 jarigen en 1 % van de 5-jarigen niet ingeschreven in een school. In datzelfde schooljaar waren 97,40 % van de vijfjarigen meer dan 220 halve dagen aanwezig op school. 95,90 % van de driejarigen ging al 150 halve dagen of meer naar school. In de omzendbrief "Maatregelen ter stimulering van de participatie van kleuters aan het onderwijs" (juni 2007) krijgt Kind en Gezin, als een van de sectoren binnen de Integrale Jeugdhulp, volgende opdracht toegemeten ter stimulering van kleuterparticipatie:

"Om doelgericht actie te kunnen ondernemen, moet gekend zijn welke kleuters niet in het onderwijs ingeschreven zijn. Aan de hand van een vergelijking tussen de inschrijvingen die scholen doorgeven enerzijds en het rijksregister anderzijds, kan een nominatieve lijst van niet-ingeschreven kleuters bekomen worden. Het departement Onderwijs heeft van de Commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer toestemming gekregen om deze lijst aan Kind en Gezin door te geven. Op die manier kan Kind en Gezin meewerken aan acties naar de ouders van deze niet-ingeschreven kleuters. Kind en Gezin kan bij deze ouders peilen naar de reden van niet-inschrijving. Deze informatie wordt teruggekoppeld naar de Lokale Overlegplatforms (LOPs), of - in gemeenten waar er geen LOP is - naar de gemeenten, waar er met respect voor de privacy van de betrokken ouders verdere stappen kunnen ondernomen worden."

Kind en Gezin ontvangt middelen van het Departement Onderwijs om dit te realiseren. Een aantal bronnen (website Kind en Gezin, het rapport van de Vlor,...) maken gewag van een engagementsverklaring van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) en het Agentschap Kind en Gezin in het kader van de verhoging van de participatie aan het kleuteronderwijs. De website van Kind en Gezin geeft aan wat dit engagement omvat.

- Kind en Gezin richt zich vanuit de preventieve gezinsondersteuning proactief naar alle ouders om ze te informeren over het belang van het kleuteronderwijs en ze te sensibiliseren tot deelname.

- Alle ouders, in het bijzonder de maatschappelijk kwetsbare ouders, worden actief gestimuleerd om hun kind(eren) tijdig in te schrijven en regelmatig deel te laten nemen aan het kleuteronderwijs.
- Vanuit de afdeling Kinderopvang worden de voorschoolse opvangvoorzieningen gesensibiliseerd om in de instroom naar de kinderopvang te voorzien om zo een naadloze overgang tussen de kinderopvang en de kleuterschool te bevorderen.

In antwoord op de vraag om uitleg nr. 1295 van 8 maart 2012 geeft toenmalig onderwijsminister Pascal Smet aan dat de samenwerking tussen Kind en Gezin en AgODi toekomstgericht nog zal worden versterkt.

1. Welke initiatieven realiseerde Kind en Gezin de voorbije vijf jaar in het kader van deze opdracht?
2. Werden deze acties geëvalueerd? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo neen, waarom niet?
3. Welke aantoonbare effecten werden er de voorbije vijf jaar gerealiseerd?
4. Hoeveel budget werd er de voorbije vijf jaar ter beschikking gesteld vanuit de onderwijsbegroting? Hoeveel vanuit de algemene middelen? Hoeveel vanuit de begroting van Welzijn en Kind en Gezin?
5. Hoeveel werd hiervan aangewend en voor welke projecten?
6. Kan er aangetoond worden dat er een duidelijke "return on invest" is? Met andere woorden: staan de gerealiseerde effecten in verhouding tot de ingebrachte middelen vanuit het Departement Onderwijs?
7. Zal de samenwerking tussen Kind en Gezin en AgODi deze regeerperiode worden voortgezet? Zo ja, op welke manier(en)?

ANTWOORD

op vraag nr. 372 van 11 februari 2015

van **KOEN DANIËLS**

1. Sinds 2007 loopt een actieplan dat systematisch bijgestuurd wordt, binnen het aanbod van de preventieve gezinsondersteuning. De verschillende acties zijn omschreven met telkens de concrete doelstellingen en aanpak.

Ouders worden op verschillende momenten geïnformeerd en gesensibiliseerd om hun kind tijdig in te schrijven en met regelmaat te laten deelnemen. Dit kan tijdens individuele contacten en tijdens groepsgerichte activiteiten, die worden ingericht door Kind en Gezin en haar partners, in samenwerking met ook de lokale betrokkenen, zoals onder andere de Lokale Overlegplatforms (LOP), de scholen, het buurtwerk,... In 2014 hadden de regioteamleden van Kind en Gezin 1625 individuele contacten met de kinderen die op de lijst 'niet-ingeschreven kleuters' voorkomen, aangeleverd door AgODi. Een volledige registratie van de groepsgerichte activiteiten, ontbreekt.

Verskillende communicatiedragers werden specifiek ontwikkeld of werden aangevuld om de naadloze overgang naar de kleuterschool te ondersteunen, zoals onder andere de schoolkieswijzer, het 'ABC van baby tot peuter', 'Kind in Beeld ontwikkeling', de DVD 'Kijk ik groei', de Aftelkalender, het 'Werkblad van peuter naar kleuter',...

2. De verschillende acties worden periodiek opgevolgd, geëvalueerd en bijgestuurd. Dit biedt de mogelijkheid om de aanpak voortdurend voldoende af te stemmen op de recente ontwikkelingen binnen de preventieve gezinsondersteuning. Zo zullen deze legislatuur bijvoorbeeld ook de Huizen van het Kind een belangrijke hefboom betekenen naar kleuterparticipatie.
3. Na vijf jaar samenwerking tussen Kind en Gezin en AgODi en continue bijsturingen in onderling overleg, kunnen we besluiten dat de verschillende inspanningen resulteren. De ondersteuning door de medewerkers kleuterparticipatie van Kind en Gezin, die onder andere de regioteamleden van Kind en Gezin informeren over de lokale inschrijvingsmodaliteiten, bevordert tijdige informatie aan ouders over het belang en de inschrijving van de kleuterschool. Lokaal wordt door deze medewerkers, met ook een focus op kwetsbare doelgroepen, eveneens ondersteuning geboden in de toeleiding naar de kleuterschool. De inzet van gezinsondersteuners is hierin belangrijk.

Ook in de evaluaties van de groepsgerichte activiteiten en de individuele contacten, wordt bevestigd dat ouders zich sterker voelen om de instap in en/of de overstap naar de kleuterschool te maken. Er wordt immers gewerkt met en ingegaan op de drempels die ouders ervaren in het instappen in de kleuterschool.

De actie niet-ingeschreven kleuters is vrij arbeidsintensief. Door de regioverpleegkundigen van Kind en Gezin worden extra huisbezoeken aan de gezinnen van niet-ingeschreven 3-jarigen gebracht. Deze contacten helpen zicht te krijgen op de argumentatie en motivatie van het niet of laattijdiger inschrijven en bieden de mogelijkheid om de regelmatige deelname aan het kleuteronderwijs te bespreken. We stellen vast dat de inspanningen die gedaan worden, wenselijk en noodzakelijk zijn om het aantal niet-ingeschreven kleuters tot een minimum te beperken en het recht op onderwijs voor elk kind te garanderen. Onderstaande tabel biedt een overzicht van de aantallen niet-ingeschreven 3-jarigen en de resultaten van

de acties. Kleuters kunnen bijvoorbeeld niet-ingeschreven zijn omdat ze in het buitenland verblijven, of om medische redenen.

Schooljaar actie	Geboortjaar	Totaal	Ingeschreven	Geen gegevens	Niet ingeschreven
2007-2008	°2004	1118	236	753	100
		100%	23,50%	67,40%	8,90%
2008-2009	°2005	1422	284	944	231
		100%	20,00%	66,40%	16,20%
2009-2010	°2006	1314	524	557	233
		100%	39,90%	42,40%	17,70%
2010-2011	°2007	1040	416	340	284
		100%	40,00%	32,70%	27,30%
2011-2012	°2008	1076	481	323	272
		100%	45,00%	30,90%	23,90%
2012-2013	°2009	1038	354	354	330
		100%	34,10%	34,10%	31,80%
2013-2014	°2010	1292	572	348	372
		100%	44,30%	26,90%	28,80%

- 4-5. Het budget dat werd toegevoegd aan dotatie van Kind en Gezin, bedraagt sinds 2007 233.000 euro, en vanaf 2008 709.000 euro. Dit budget wordt als volgt ingezet:
- Provinciale medewerkers kleuterparticipatie (personeelsmiddelen en werkingskost): deze medewerkers zijn aangesteld voor de uitbouw van een aanbod van groepsgerichte activiteiten in samenwerking met lokale partners en de regio's, om te verzekeren dat jonge kinderen vlot instappen in en regelmatig deelnemen aan het kleuteronderwijs. Zij ondersteunen tevens de teams in de uitvoering van de preventieve acties en in de opvolging van de niet-ingeschreven 3-jarige kleuters;
 - Bijkomend contingent regioverpleegkundigen: om de preventieve en reactieve doelstellingen m.b.t. kleuterparticipatie te realiseren;
 - Groepsgerichte activiteiten door Inloopteams: de Inloopteams voorzien in laagdrempelige opvoedingsondersteuning voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Zij organiseren groepsgerichte activiteiten m.b.t. de voorbereiding op en toeleiding naar de kleuterschool.
 - Diverse communicatiedragers: voor de uitvoering van de acties zijn meerdere communicatiedragers ontwikkeld. Zo is o.a. de Schoolkieswijzer (om ouders te helpen in hun schoolkeuze) ontwikkeld en bijgestuurd, is er de folder 'Naar school', is er werkmateriaal voor de groepsgerichte activiteiten (mapje ouderbijeenkomst, aftelkalender, Bronnenboek...), en is bv. "Kind in Beeld – ontwikkeling" uitgewerkt tot en met de instap in de kleuterschool.
6. Vanuit de onderwijsbegroting werden er geen middelen overgeheveld naar Kind en Gezin. Wel werd er met het actieplan rond kleuterparticipatie, vanuit de algemene middelen van de Vlaamse begroting, een structureel budget van 709.000 euro toegekend aan Kind en Gezin. In punt 3 werd aangegeven hoe de acties het verhoopte resultaat opleveren.
7. Kind en Gezin blijft, samen met AgODI, inzetten op de eerste instap in de kleuterschool. Beide actoren spannen zich ook in om de informatie over de niet-ingeschreven kleuters te verzamelen en te motiveren. De samenwerking tussen Kind en Gezin en AgODi wordt jaarlijks ook opgevolgd.

Aanvullend wordt er blijvend ingezet op de lokale samenwerking omtrent kleuterparticipatie, door verschillende diensten, in eerste instantie tussen Kind en Gezin en de Lokale Overlegplatforms (LOP). Dit zal ook lokaal verder meegenomen worden in de netwerkontwikkeling binnen de Huizen van het Kind.